

Sultangazin University

ÓMIRZAQ SULTANĠAZIN ATYNDAĠY
QOSTANAI MEMLEKETTİK PEDAGOGİKALYQ ÝNİVERSİTETİ
QOSTANAI OBLYSY ÁKİMDİGİNİŇ BİLİM BASQARMASY
QOSTANAI q. «PEDAGOGİKALYQ SHEBERLİK ORTALYĠY» FİLİALY

ÓMIRZAQ SULTANĠAZIN ATYNDAĠY
QOSTANAI MEMLEKETTİK PEDAGOGİKALYQ ÝNİVERSİTETİNİŇ
80 JYLDYĠYNA ARNALĠAN ALTYN SARIN OQÝLARY
**«Bilim berý praktikasy sapasyn
joġarylatýdyň ózekti máseleleri»**
atty halyqaralyq ġylymı-praktikalyq konferensiasynyň

MATERIALDARY

I KİTAP

I КНИГА

МАТЕРИАЛЫ

МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ К 80 ЛЕТИЮ
КОСТАНАЙСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО УНИВЕРСИТЕТА
ИМЕНИ УМИРЗАКА СУЛТАНГАЗИНА

**«Актуальные проблемы повышения
качества образовательной практики»**

Qostanai q., 2019 j.
г.Костанай 2019 г.

ӘОЖ 37.0 (063)

КБЖ 74.00

Б 94

**РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ
РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ**

- **Әбіл Еркін Аманжолұлы**, Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің ректоры, тарих ғылымдарының докторы, профессор;
- **Медетов Нурлан Амирович**, Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің ғылыми жұмыс және стратегиялық даму жөніндегі проректоры, физика-математикалық ғылымдар докторы;
- **Мусабекова Гульвира Айдархановна**, Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің академиялық жұмыс және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректор, педагогика ғылымдарының кандидаты;
- **Ахметов Тлеген Альмуханович**, Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті ректорының кеңесшісі, педагогика ғылымдарының кандидаты, профессор;
- **Бережнова Елена Викторовна**, педагогика ғылымдарының докторы, Мәскеу мемлекеттік халық аралық қатынастар институтының профессоры (Ресей, Москва қ.);
- **Бектурганова Римма Чингисовна**, Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті ректорының кеңесшісі, педагогика ғылымдарының кандидаты, профессор;
- **Оспанов Серикбай**, филология ғылымдарының кандидаты, Ы.Алтынсарин орталығының маманы;
- **Айнализева Назгуль Аманжоловна**, Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің психологиялық-педагогикалық факультетінің деканы, педагогика ғылымдарының кандидаты;
- **Утегенова Бибигуль Мазановна**, Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің педагогика кафедрасының меңгерушісі, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент;
- **Мнайдарова Светлана Сейтжановна** Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің педагогика кафедрасының аға оқытушысы, педагогика ғылымдарының кандидаты;
- **Калиев Дастан Дуйсенұлы** Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің педагогика кафедрасының аға оқытушысы, педагогика ғылымдарының магистры.

Б 94 БІЛІМ БЕРУ ПРАКТИКАСЫ САПАСЫН ЖОҒАРЫЛАТУДЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ =АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКИ. – Қостанай, 2019. - 395 б.

ISBN 978-601-7934-67-5

«Білім беру практикасының сапасын жоғарылатудың өзекті мәселелері» тақырыбындағы Алтынсарин оқуларының Халықаралық ғылыми - практикалық конференция материалдары осы жинаққа енгізілген.

Мақала авторлары: жоғары оқу орындары және колледж оқытушылары, мектеп мұғалімдері мен ғылыми-ізденушілер білім беру үрдісінің сапасын жоғарылату және білім беруді жаңғырту мәселелері бойынша халықаралық кәсіби қауымдастықтың өзекті мәселелерін талқылауға алған.

Аталған жинақ жоғары оқу орындары және колледж оқытушылары, мектеп мұғалімдері мен ғылыми-ізденушілерге арналаған.

В сборник включены материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Актуальные проблемы повышения качества образовательной практики».

Авторы статей: преподаватели вузов и колледжей, учителя школ и научные сотрудники обсудили актуальные проблемы повышения качества образовательного процесса, модернизации образования.

Настоящий сборник предназначен для преподавателей вузов и колледжей, учителей школ, научных сотрудников.

ӘОЖ 37.0 (063)

КБЖ 74.00

ISBN 978-601-7934-67-5

©Ө.Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті, 2019

©Костанайский государственный педагогический университет имени У.Султангазина, 2019

обучение педагогов массовых школ основам специальной психологии и педагогики, освоение ими специальных технологий обучения, обеспечивающих возможность индивидуального подхода к «нестандартному ребенку». Поиск наиболее оптимальных путей, средств, методов для успешной адаптации и интеграции детей с ограниченными возможностями здоровья в общество – это задача всех и каждого. Ведь помочь наполнить черно-белый мир «особого ребенка» яркими и светлыми тонами можно только совместными усилиями. Этот мир придуман не нами, но, начиная с себя, мы можем менять его в лучшую сторону, делая добро.

САБАҚТЫ ЗЕРТТЕУ (LESSON STUDY) ТӘСІЛІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Ельжанова Гайни Малдыбаевна,
Исиргепова Нурбике Сейткасымовна,
Қостанай қ. физика-математика
бағытындағы Назарбаев Зияткерлік
мектебінің математика пәні мұғалімдері

Аннотация

Бұл мақалада сабақты зерттеу (Lesson Study) тәсілінің маңызы, зерттеу тәсілінің өзіндік ерекшеліктері, зерттеуді жүргізу кезеңдері жайында айтылады. Өзектілігі. Сабақты зерттеу (Lesson Study) тәсілі дүниежүзілік педагогикалық зерттеу тәсілдерінің бірі болып саналады. Мақсаты. Әріптестерімді сабақты зерттеу (Lesson Study) тәсілімен таныстырып, оның құрылымы мен ерекшеліктері жайында ой бөлісу.

Аннотация

В этой статье говорится о важности исследовательского метода урока (Lesson Study) об его особенностях и этапах исследования. Актуальность. Метод исследования урока (Lesson Study) является одним из ведущих в мире педагогических исследовательских методов. Цель. Ознакомить своих коллег с методом исследования урока (Lesson Study), поделиться идеями о его особенностях и структуре.

Abstract

This article talks about the importance of the research project Lesson Study, about its features and stages of research. Relevance. Lesson Study is one of the world's leading pedagogical research technique. Goal. To acquaint my colleagues with the research technique Lesson Study, will share ideas about its features and structure.

Түйінді сөздер: Lesson Study, зерттеу, тақырып, бірлескен жоспар, ұсыныс, оқу үрдісіндегі өзгеріс.

Ключевые слова: Lesson Study, исследование, тема, совместный план, рекомендации, изменения в учебном процессе.

Keywords: Lesson Study, study, topic, joint plan, recommendations, changes in the educational process.

Елімізде оқу үрдісі Кеңестік оқу үрдісінен Батыс оқу үрдісіне бағыттала бастағаннан бастап өте күрделі өзгерістерге ұшырап келеді. Lesson Study зерттеуі Жапонияда XIX ғасырдың 70-жылдарында бастау алғанын ескерсек, біз біраз қалыс қалғанымызды мойындай аламыз. Сонда да, қазіргі күнде сабақты зерттеудің маңыздылығын әр Қазақстан мұғалімі түсінеді және оны игеруге өз үлесін қосып келеді. Ғаламтор беттерін, басқа да оқу материалдарын ашып қарайтын болсақ, Lesson Study зерттеуі төңірегінде сан-алуан нұсқаулар немесе бейне-материалдар, т.с.с. көруге болады. Оларды оқып, қарап отырып мұғалім өз қорытындысын жасайды, ой түйеді.

«Білмей тұрып, «білемін» дегеннен қорқ, біліп тұрып «білмеймін» дегеннен қорқ» дейді халқымыз. Ондағысы, білмей тұрып, білемін деген адамды дұрыс жолынан

адастырады екен, ал біліп тұрып «білмеймін» деген тек білгенін өзі үшін ғана пайдаланады екен. Бүгінгі күнде Қазақстан педагогикасы ұстаздар қауымының бірлесіп жұмыс атқаруына ерекше көңіл бөліп отыр. Ұстаздардың тәжірибе алмасу мақсатымен өткізілген семинарлары мен тренингтері көптеп саналады.

Жоғарыда айтылғандай көп материалдың ішінен сізге бір пайдасы болар деген оймен өз жиған-бігенімізді ортаға салғымыз келіп отыр.

«Lesson Study – мұғалім тәжірибесі саласындағы білімді жетілдіруге бағытталған, сабақтағы іс-әрекеттегі зерттеудің ерекше үлгісі болып табылатын педагогикалық тәсіл. Lesson Study-ге шараны бірлесе жоспарлап, өткізетін, қадағалайтын, оқыту мен оқуды талдай отырып, өз қорытындыларын қағаз бетіне түсіретін мұғалімдер тобы қатысады. Lesson Study-ді бірлесіп жоспарлап, сабақты өткізу барысында зерттелетін үш оқушыны үнемі назарға ала отырып, оқыту әдістемесін пайдаланады және оның нәтижелерін мұқият зерттейді.»(Пит Дадли, 2012. Lesson Study: нұсқаулық).

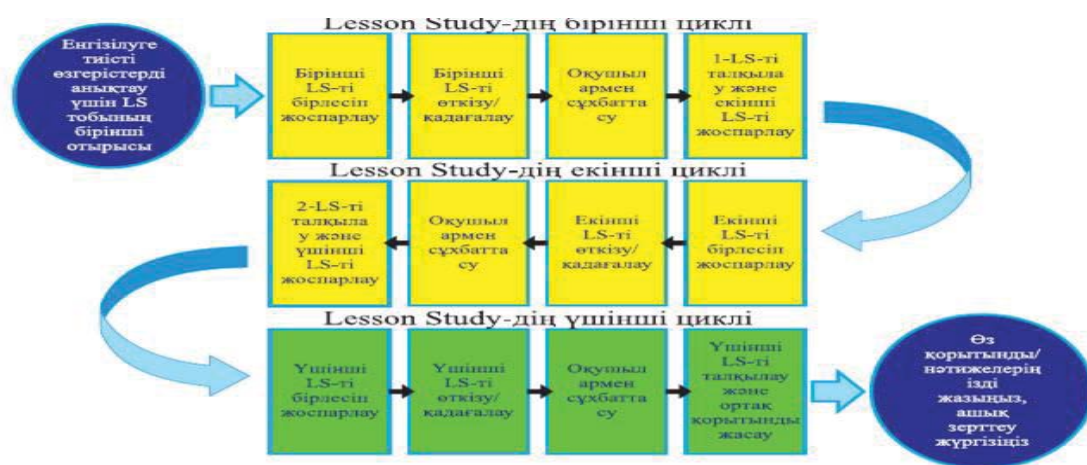
Сабақты зерттеу тәсіліне жалпы шолу жасайтын болсақ, мұғалімдердің бірлескен тобымен тақырып таңдалып, оның дұрыс қателігіне көз жеткізу үшін бірнеше сабақтар сериясы(3-тен кем емес) өткізіліп, қорытынды жасалады. Жасалған түйін мұғалімдер қауымына ұсынылып, олар өз тәжірибесін енгізеді.

Зерттеу тобының таңдаған тақырыбы сыныптағы қандай да бір мәселені тауып, оны шешуге бағытталуы мүмкін. Немесе, өз тәжірибеңіздегі қандай да бір оқыту техникасының оң әсеріне, әрине, сіз әр сабақ сайын көз жеткізіп жүрсіз. Оны қолданысқа енгізу мақсатында зерттеу тобындағы әріптестеріңізге ұсынасыз. Мысалы, өз тәжірибеңізде оқушылардың бірін-бірі оқытуының, тақырыпты игеруге өте көп ықпалы

бар екенін әр кез іштей байқайсыз. Оны тек тындап отырған оқушы емес, түсіндіріп отырған оқушыға да ықпалы көп екенін түсінесіз. Оқушылардың арасындағы диалогтің өзі ерекше, мұғаліммен оқушы арасындағы диалогқа ұқсамайды. Бір-бірімен еркін және дәлірек түсініседі. Осы түйініңізбен бөлісу мақсатында ойыңызды зерттеу тобына ұсынасыз. Олар қабылдаған жағдайда «Оқушылардың бірін-бірі оқытуының тақырыпты игеруге оң әсері бар ма?» деген тақырыпты зерттеу тақырыбы ретінде алуыңыз мүмкін. Біздің алғашқы зерттеуіміз осы тақырыптан басталды. «Lesson Study» зерттеуінің тақырыптары көбінесе сұраулы сөйлем ретінде алынады, бірақ ол міндетті емес.

Тақырып таңдалғаннан кейін сабаққа жоспар құрылып, ол талданады. Жоғары, орташа, төмен деңгейлеріне байланысты сыныптан сәйкесінше А,В,С оқушылары таңдалады. Сабақты жүргізетін мұғалімнен басқа зерттеу тобынан үш оқушыға үш мұғалім тағайындалады.

Пит Дадлидің нұсқаулығындағы бақылау парағы үлгісін өз зерттеуіңізде қолдана аласыз (1 - суретте)[1].

Сурет 1 - Пит Дадлидің бақылау парағы үлгісі

Мысалы, сабақтың бір кезеңіндегі ауызша сұрақтарға «А-оқушысы дұрыс жауап беріп отырады, С-оқушысы қателіктер жіберді немесе қиналады», - деген сияқты болжам жасалып, сабақ барысында дәл нәтижелер жазылады.

Сабақтан кейін оқыту үрдісі егжей-тегжей талданады. Бақылаушылар алдын-ала оқушылармен кішігірім сұхбат өткізеді немесе сауалнама алады. Бірақ ешбір оқушы өзінің бақылау тобында екенін сезбеуі керек.

Сабақтың қай тұсы ұтымды болғаны, нені өзгерту керек екені талқыланады. Келесі зерттеу тобы отырысында екінші циклдің сабақ жоспары талданады және өзгертіледі. Сабақты талдауды сабақ өткізілген күні жасаған дұрыс және де зерттеу жұмысы мұғалімге емес оқушыға бағытталғанын ескеру керек. Осылайша кемінде үш цикл жүзеге асады (төмендегі 2 – суретте көрсетілгендей).

1-кесті. Сабақты жоспарлау, бақылау және талқылау кестесі

Пән	Сабақтың тақырыбы						Мұғалім бақылаушы
	Осы Lesson Study-дегі оқу мақсаты қандай (ол тізбектелген сабақтар топтамасының бір бөлігі болуы мүмкін). Осы Lesson Study-де қандай әдістемені жетілдіруді/өзгертуді мақсат етіп қойдыңыз?						
Алғымдағы жетістіктер мен табыс критерийлері Олардан сабақ соңында бағыт бір жолға бойынша қандай нәтиже күтетініншікі сипаттама.	Бақылаудағы А оқушы		Бақылаудағы В оқушы		Бақылаудағы С оқушы		
	Осы оқушыға арналған табыс критерийлері		Осы оқушыға арналған табыс критерийлері		Осы оқушыға арналған табыс критерийлері		
Тізбектелген сабақтар топтамасының кезеңі	А оқушы(лар) қалай жауап берсе деп күтесіз	Жіріні беру кезінде олар қалай болатынды	В оқушы(лар) қалай жауап берсе деп күтесіз	Жіріні беру кезінде олар қалай болатынды	С оқушы(лар) қалай жауап берсе деп күтесіз	Жіріні беру кезінде олар қалай болатынды	Мысалдар / сұрақтар
Кезең ... (шамамен жұмыс уақыты)							
Кезең ... (шамамен жұмыс уақыты)							
Қорытынды кезең ... (шамамен жұмыс уақыты)							
Оқушылар нені істей алды? (Олар қандай нәтижелерге жетті және оның қандай дәлелдері бар?)							
Алғашқы ойлар							

Pete Dudley 10

Сурет 2 – Lesson Study циклі

Зерттеу процесіндегі зерттеу тобының әр отырысына қысқаша хаттамалар жазылады.

Lesson Study-ді жүргізуде әріптестермен бірлесе жоспарлау, яғни командалық зерттеу, сабақты өткізген мұғалімнің және әріптестерінің бақылауларын талдау, сабақтың сәтті тұстарымен қатар әріптестермен бірге байқаған кемшіліктер негізіндегі келесі сабақ жоспарын ұсыну, бағалау парағының тиімділігіне дәлелдемелер келтіру, зерттеу бойынша алынған нәтижелер негізінде әріптестер тәжірибесіне болашақ өзгерістерді ұсыну, даму аймағын жоспарлау іске асады.

Сабақты зерттеу жұмысы аяқталғаннан кейін, бірнеше дәлелдемелерімен қорытынды жасалады. Ол қорытынды барша мұғалімдер қауымына ұсынылып, оқу үдерісіне өзгеріс енгізіледі. Lesson Study-ді жүргізудің негізгі мақсаты - сапалы білім берудің техникасы мен стратегияларын қолдану арқылы оқушыларға білім алуға көмектесу болғандықтан, еліміздің жас ұрпағының жылдан-жылға функционалды сауаттылығы жоғарлап, дүниежүзілік аренада жоғарыдан көрінеді деген сенімдеміз.

Әдебиеттер тізімі:

1. Dudley, P. (2008). *Lesson study in England: from school networks to national policy* [Lesson study Англияда: мектептің желілік қоғамдастығынан мемлекеттік саясатқа дейін]. Presented at the World Association of Lesson Studies Annual Conference, Hong Kong Institute of Education.

<i>Шевченко Л.Я., Назарова С.В.,</i> Национальная политика в контексте идеи «мәңгілік ел».....	251
<i>Шевцова С. Н., Тихонова Л. В.,</i> Формирование духовных ценностей и приоритетов подрастающего поколения – ключевая миссия современной воспитательной системы.....	255

СЕКЦИЯ 2. ЗАМАНАУИ БІЛІМ БЕРУ ПРАКТИКАСЫНДА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ӘДІСТЕРДІ ҚОЛДАНУ ТӘЖІРИБЕСІ

СЕКЦИЯ 2. ОПЫТ ПРИМЕНЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕТОДОВ В ПРАКТИКЕ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

<i>Амренова К. З., Умарова Б. А., Хасенова М. М.,</i> Перспективы инклюзивного образования в условиях современной школы.....	263
<i>Арыстан Н. Н., Кенжегарина А. Ә., Жармұқамбетова А. А.,</i> Инклюзивті оқыту негізінде қазақ тілі мен әдебиеті пәнін оқытудың тиімді әдіс-тәсілдері.....	267
<i>Аппазова С. А., Нуржанова А. М., Жакупова У. Е.,</i> Инклюзивное образование: взгляд изнутри.....	271
<i>Ахметжанова Б. Ж., Байдалинова С. Н.,</i> Создание условий для получения инклюзивного образования.....	274
<i>Балтабаева Ш. А., Махметова С. М., Умарова Р. М.,</i> Қазіргі заманауи мектептердегі инклюзивті оқыту.....	277
<i>Бекенова А. К.,</i> Инновационный образовательный проект в условиях социализации и адаптации детей - сирот, детей, оставшихся без попечения родителей, и детей из малообеспеченных семей.....	280
<i>Белякова С. Р., Ержанова Р. К.,</i> Разработка учебника как стратегическое средство повышения профессиональной компетентности педагога в рамках обновления содержания образования.....	284
<i>Влад Ю. Ю., Пличкина С. Ф.,</i> Современные тенденции образования в Республике Казахстан в контексте «Рухани жаңғыру».....	288
<i>Грудунс К. Я., Данилова В. В.</i> Теоретические аспекты работы педагога с семьей, воспитывающей ребенка с ограниченными возможностями здоровья.....	292
<i>Досмагамбетов В.Ш.,</i> Здоровьесберегающие технологии как фактор сохранения здоровья школьников.....	297
<i>Доцанова Б. М.,</i> Инклюзивное образование в Костанайской области.....	300
<i>Ельжанова Г. М., Исиргенова Н. С.,</i> Сабакты зерттеу (Lesson Study) тәсілінің ерекшеліктері.....	305
<i>Ерденова Ж. К.,</i> Казахстан – безбарьерная зона обучения.....	308
<i>Заречнева О. И.,</i> Перспективы инклюзивного образования в условиях современной школы.....	311
<i>Ильясова Ж. А., Баймолдина А. Б., Рахимова Ш. О.,</i> Заманауи мектепте инклюзивті білім берудің маңызы.....	314
<i>Калакова А. С.,</i> Перспективы инклюзивного образования в условиях современной школы и вуза.....	318
<i>Калиева З. С., Муканова С. Ж.,</i> Инклюзивті білім беру – болашақ кепілі.....	321
<i>Құсайын О. Т., Сейтқазы З. М., Ергалиева А. К.,</i> Инклюзивті білім берудің теориялық және әдістемелік негіздері.....	324
<i>Лантух Я. С., Иванова Е. Н.,</i> К вопросу о некоторых направлениях подготовки будущих учителей к осуществлению инклюзивного образования детей.....	329
<i>Мухамедзянова Р. Н.,</i> Перспективы инклюзивного образования.....	332